

BESLUT**1(7)****Datum**
2014-06-27**Vår referens**
Dnr: 14-4175**Aktbilaga**
22

Nätsäkerhetsavdelningen
Peder Cristvall
08-6785529
peder.cristvall@pts.se

Tele2 Sverige AB
Att: Stefan Backman
Box 63
164 94 Kista

Föreläggande om efterlevnad av skyldighet att lagra trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål

Saken

Föreläggande enligt 7 kap 5 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK); fråga om efterlevnaden av skyldighet att lagra trafikuppgifter m.m. i enlighet med 6 kap. LEK.

Post- och telestyrelsens avgörande

1. Post- och telestyrelsen (PTS) förelägger Tele2 Sverige AB (Tele2) att lagra uppgifter i enlighet med 6 kap. 16 a § LEK jämte 37-43 §§ förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation (FEK).
2. Tele2 ska **senast från och med den 25 juli 2014** lagra uppgifter i enlighet med punkten 1.
3. Detta föreläggande gäller omedelbart enligt 8 kap. 22 § LEK.

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117A
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

Bakgrund

I de förenade målen C-293/12 och C-594/12 i EU-domstolen hade High Court (Irlands högsta domstol) och Verfassungsgerichtshof (Österrikes författningsdomstol) begärt att EU-domstolen skulle pröva giltigheten av det s.k. datalagringsdirektivet¹, i synnerhet med avseende på två grundläggande rättigheter som garanteras i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, nämligen den grundläggande rätten till respekt för privatlivet och den grundläggande rätten till skydd av personuppgifter.

Den 8 april 2014 meddelade EU-domstolen dom i målen. I domen förklarade domstolen direktivet ogiltigt, med rättsverkan från och med den dag då direktivet trädde i kraft. Domstolen motiverade detta med att den föreskrivna lagringen av trafikuppgifter m.m. utgör ett särskilt allvarligt ingrepp i den grundläggande rätten till respekt för privatlivet och skyddet av personuppgifter, som inte kan uppvägas av det i och för sig berättigade intresset av att kunna bekämpa allvarlig brottslighet och upprätthålla allmän säkerhet.

Den 9 april 2014 inkom Tele2 med en skrivelse till PTS där Tele2 bland annat uppgav att företaget per måndagen den 14 april 2014 kl. 15:00 skulle komma att upphöra att lagra uppgifter i enlighet med 6 kap. LEK. Tele2 skulle även komma att radera de uppgifter som tidigare lagrats i enlighet med 6 kap. LEK. Bakgrunden var att Tele2 efter en analys hade konstaterat att kraven i den svenska lagstiftning som genomför datalagringsdirektivet inte stod i överensstämmelse med EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Därmed menade företaget att de svenska kraven på datalagring stod i strid med EU-rätten och därför inte fick tillämpas av de svenska teleoperatörerna.

Den 15 april 2014 inkom Rikspolisstyrelsen (RPS) med en anmälan till PTS av vilken framgår att Tele2 upphört med leveranser av uppgifter om elektronisk kommunikation till Polisen. RPS angav i skrivelsen att Tele2:s vägran att tillhandahålla trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål i enlighet med gällande lagstiftning får stora konsekvenser för polisens brottsbekämpande verksamhet.

I ett e-postmeddelande som inkom till PTS den 24 april 2014 förklarade Tele2 att man från och med den 14 april 2014 stängt ned sitt datalagringsystem och att man från och med detta datum inte kunnat förse de brottsbekämpande myndigheterna

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/24/EG av den 15 mars 2006 om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG (EUT L 105, s. 54).

med samtalslistor eller uppgifter från masttömningar, vilket tidigare skett i cirka 500 ärenden per månad. Tele2 informerade vidare om att företaget avsåg att slutföra de sista delarna med arbetet att radera alla data i det redan nedstängda trafikdatalagringsystemet. Tele2 förklarade vidare att det härefter inte skulle komma att finnas någon som helst möjlighet att återskapa någon del av de aktuella uppgifterna i det nedstängda systemet för det fall PTS sedermera skulle besluta sig för att vidta tillsynsinsatser mot Tele2 med anledning av RPS tillsynsbegäran.

Den 29 april 2014 tillsatte justitieminister Beatrice Ask en särskild utredare som skulle granska de svenska reglernas tillämplighet i relation till EU-domstolens dom. Utredaren lämnade en första rapport den 13 juni 2014 (Ds 2014:23). Utredarens samlade bedömning är att det svenska regelverket ryms inom de ramar som ställs upp av unions- och europarättens allmänna principer och kravet för respekt för grundläggande rättigheter.

Den 16 juni 2014 lämnade PTS i ett brev till Tele2 information om att myndigheten kommer att utgå från att de svenska reglerna om datalagring ska tillämpas.

I en skrivelse, kompletterad av information i e-postmeddelanden, den 16 juni 2014 upprepade Tele2 att företaget står fast vid att inte lagra data enligt reglerna i LEK till dess att PTS, såsom ansvarig myndighet på området, efter att ha bildat sig en uppfattning i de frågor som den särskilda utredningen om de svenska reglernas tillämplighet väckt, eventuellt beslutar annat inom ramen för den ordning som gäller för den aktuella typen av ärenden. Företaget menade att de slutsatser som redovisats av den särskilde utredaren den 13 juni 2014 bygger på en felaktig tolkning av EU-domstolens dom när det gäller möjligheterna att ”läka” det intrång i grundläggande fri- och rättigheter som den omfattande datalagringen i sig ostridigt utgör, genom begränsningar i tillgången till de lagrade uppgifterna. Vidare framförde Tele2 att utredningen inte i tillräcklig grad, i den samlade proportionalitetsbedömningen, beaktat de brister i det svenska tillgångssystemet som utredaren själv uppmärksammat.

PTS har mot bakgrund av ovanstående den 19 juni 2014 i enlighet med 7 kap. 4 § LEK, underrättat Tele2 att myndigheten funnit skäl att misstänka att Tele2 bl.a. inte efterlever skyldigheten i 6 kap 16 a § LEK jämte 37-43 §§ FEK och 6 kap. 16 d § att lagra i bestämmelserna angivna trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål i sex månader. Tele2 har beretts tillfälle att yttra sig senast den 7 juli 2014 med anledning av PTS underrättelse.

Tele2 har härefter, i e-postmeddelande som inkommit till PTS den 19 juni 2014 förklarat att företaget vidhåller att lagringskravet i LEK står i strid med grundläggande fri- och rättigheter och därför inte får tillämpas. Tele2 har vidare uppgivit att företaget därför inte avser att återuppta datalagringen med mindre än att PTS förelägger Tele2 att göra detta. Avslutningsvis har Tele2 förklarat att

företaget inte avser att inkomma med något ytterligare yttrande med anledning av underrättelsen och att Tele2 därmed inte ser någon anledning för PTS att avvakta den tid för yttrande som angetts i underrättelsen.

Skäl

Tillämpliga bestämmelser

Finns PTS skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt LEK inte efterlever lagen, ska myndigheten, enligt 7 kap. 4 § LEK, underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig inom skälig tid.

Myndigheten får enligt 7 kap. 5 § LEK meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse av en överträdelse enligt 4 § ska ske omedelbart eller inom skälig tid. Enligt fjärde stycket får förelägganden och förbud enligt första och andra styckena förenas med vite.

Av 2 kap 1 § LEK framgår att allmänna kommunikationsnät av sådant slag som vanligen tillhandahålls mot ersättning eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster endast får tillhandahållas efter anmälan till den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten).

Av 6 kap. 16 a § LEK framgår att den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 § är skyldig att lagra sådana uppgifter som avses i 6 kap. 20 § första stycket 1 och 3 som är nödvändiga för att spåra och identifiera kommunikationskällan, slutmålet för kommunikationen, datum, tidpunkt och varaktighet för kommunikationen, typ av kommunikation, kommunikationsutrustning samt lokalisering av mobil kommunikationsutrustning vid kommunikationens början och slut. Skyldigheten att lagra uppgifter enligt första stycket omfattar uppgifter som genereras eller behandlas vid telefonitjänst, meddelandehantering, internetåtkomst och tillhandahållande av kapacitet för att få internetåtkomst (anslutningsform). Även vid misslyckad uppringning gäller skyldigheten att lagra uppgifter som genereras eller behandlas.

Av 6 kap 20 § LEK framgår att den som i samband med tillhandahållande av ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst har fått del av eller tillgång till

1. uppgift om abonnemang,
 2. innehållet i ett elektroniskt meddelande, eller
 3. annan uppgift som angår ett särskilt elektroniskt meddelande,
- får inte obehörigen föra vidare eller utnyttja det han fått del av eller tillgång till.

Av 38 § FEK framgår att för att fullgöra lagringsskyldigheten enligt 6 kap 16 a § LEK ska den lagringsskyldige lagra de uppgifter som anges i 39-43 §§ FEK.

PTS bedömning

PTS har berett Tele2 tillfälle att yttra sig senast den 7 juli 2014 med anledning av PTS underrättelse. Tele2 har dock uppgett att bolaget inte avser att inkomma med något ytterligare yttrande utöver vad som framgår i e-postmeddelandet den 19 juni 2014 och att det inte finns anledning för PTS att avvakta den tid för yttrande som angetts i underrättelsen. PTS prövar därmed ärendet på föreliggande underlag.

Tele2 bedriver en verksamhet som innefattar tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät- och tjänster som är av en sådan art att företaget är anmälningspliktigt enligt 2 kap 1 § LEK. Tele2 har också anmält att de bedriver verksamhet i enlighet med bestämmelsen.

Tele2 tillhandahåller telefonitjänster, meddelandehantering, internetåtkomst, och tillhandahållande av kapacitet för att få internetåtkomst. I verksamheten genererar eller behandlar Tele2 sådana uppgifter som anges i 6 kap. 16 a § LEK, dvs. uppgifter om abonnemang och andra uppgifter som angår ett särskilt meddelande och som är nödvändiga för att spåra och identifiera kommunikationskällan, slutmålet för kommunikationen, datum, tidpunkt och varaktighet för kommunikationen, typ av kommunikation, kommunikationsutrustning samt lokalisering av mobil kommunikationsutrustning vid kommunikationens början och slut.

Tele2 har framfört att EU-domstolens dom medför att kraven på lagring av trafikuppgifter m.m. i 6 kap. 16 a § i LEK står i strid med grundläggande mänskliga fri- och rättigheter och att kraven därför inte får tillämpas av de svenska teleoperatörerna, samt att Tele2 som en följd av detta är skyldigt att utan dröjsmål upphöra med den lagringen.

Enbart det faktum att EU-domstolen har funnit datalagringsdirektivet ogiltigt medför inte med automatik att de regler i svensk nationell lagstiftning som genomför direktivet, dvs. reglerna i LEK som avser skyldigheten att lagra trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål, blir ogiltiga. Även om det inte längre finns någon unionsrättslig skyldighet för medlemsstaterna att lagra trafikuppgifter m.m. för brottsbekämpande ändamål, så medger unionsrätten att

sådan lagring sker, så länge kraven i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation (2002/58/EG)² och övriga unionsrättsliga krav är uppfyllda.

I Ds 2014:23 redogörs för utredningens bedömning avseende gränserna för medlemsstaternas nationella beslutanderätt på unionsrättens tillämpningsområde. Utredningens samlade bedömning är att det svenska regelverket avseende lagring enligt 6 kap. 16 a-f §§ LEK inte strider mot unionsrätten eller europarätten.

Vid en sammantagen bedömning, med beaktande av vad Tele2 anfört, EU-domstolens dom samt slutsatserna i Ds 2014:23, finner PTS att det saknas skäl att underlåta att tillämpa de svenska reglerna om lagring av trafikuppgifter m.m. PTS bedömning är således att Tele2 är skyldig att i enlighet med regeln i 6 kap 16 a § lagra trafikuppgifter m.m. som genereras eller behandlas i verksamheten.

Det är i ärendet ostridigt att Tele2 sedan den 14 april 2014 har upphört att lagra uppgifter i enlighet med denna bestämmelse. Tele2 har även förklarat att företaget inte har för avsikt att återuppta lagringen med mindre än att PTS förelägger företaget att göra det.

Med anledning av ovanstående och mot bakgrund av att kravet på lagring av trafikuppgifter inte är uppfyllt föreläggs Tele2 att vidta rättelse. För att efterleva lagen ska Tele2 börja lagra trafikuppgifter i enlighet med 6 kap. 16 a § LEK.

Tid för rättelse

PTS bedömer, med hänsyn till omständigheterna, bl.a. att Tele2 tidigare har lagrat uppgifter i enlighet med 6 kap. LEK, att skälig tid för rättelse uppgår till fyra veckor, varför Tele2 ska vidta rättelse senast den 25 juli 2014.

² Europaparlamentets och rådets 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation, senast ändrat genom direktiv 2009/136/EG.

Underrättelse om överklagande

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skriva till Förvaltningsrätten i Stockholm. Brevet ska dock sändas till Post- och telestyrelsen, Box 5398, 102 49 Stockholm.

Tala om i brevet vilket beslut ni överklagar genom att ange beslutets nummer. Tala också om vilken ändring av beslutet ni vill ha. Brevet ska skrivas under.

PTS måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fått del av beslutet. Annars kan överklagandet inte prövas.

PTS sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning om PTS inte själv ändrar beslutet på det sätt ni begärt.

Om något är oklart kan ni vända er till PTS.

Beslutet har fattats av divisionschefen Catarina Wretman. I ärendets slutliga handläggning har även juristen Peder Cristvall (föredragande), ställföreträdande enhetschefen Staffan Lindmark och tillförordnade chefsjuristen Jenny Bohman deltagit.

